

สารบัญ

อธิธานศัพท์.....	4
คำย่อที่ใช้ในรายงานฉบับนี้.....	6
บทสรุปผู้บริหาร.....	8
1. บทนำ.....	11
1.1 ส่วนประกอบของรายงาน.....	12
1.2 SEZ และกรอบการลงทุนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	13
1.2.1 SEZ และข้อตกลงการค้าอาเซียน.....	14
1.3 SEZ และ EEC ในประเทศไทย.....	15
1.3.1 SEZ.....	16
1.3.2 EEC.....	19
1.4 ระเบียบวิธีวิจัย.....	20
2. กฎหมายระหว่างประเทศและมาตรฐานระหว่างประเทศ.....	22
2.1 พันธกรณีของประเทศไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศ.....	22
2.2 พันธกรณีที่จะคุ้มครอง เศรษฐกิจ และส่งเสริมสิทธิมนุษยชน.....	24
2.2.1 สิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ สิทธิในน้ำ และสิทธิในที่อยู่อาศัย.....	27
2.2.4 สิทธิด้านสุขภาพ.....	31
2.2.5 สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย สะอาด ดีต่อสุขภาพ และยั่งยืน.....	32
2.2.6 สิทธิในการทำงานและสิทธิในสถานที่ทำงาน.....	32
2.2.7 การเข้าถึงข้อมูลและการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ.....	33
2.2.8 สิทธิที่จะได้รับการเยียวยาและการชดเชยที่มีประสิทธิภาพ.....	35
2.3 หลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน.....	36
3. กรอบกฎหมายที่ใช้บังคับกับ SEZ และ EEC.....	39
3.1 ระบบกฎหมายและการปกครองของประเทศไทยภายหลังการทำรัฐประหาร.....	39
3.1.1 ข้อห่วงกังวลต่อความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งคสช. และคำสั่งหัวหน้าคสช.....	40
3.1.2 การขาดการมีส่วนร่วมและความโปร่งใสของสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่แต่งตั้งโดยคสช.....	41
3.1.3 สิทธิมนุษยชนที่หายไปจากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี.....	41
3.2 กรอบกฎหมายสำหรับ SEZ และ EEC.....	42
3.2.1 คำสั่ง คสช. และคำสั่งหัวหน้า คสช.....	42
3.2.1 พ.ร.บ. EEC.....	44
3.2.3 ร่าง พ.ร.บ. SEZ.....	45
3.3 องค์การกำกับดูแล SEZ และ EEC.....	46
3.3.1 การขาดการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมกับกพอ.และคณะกรรมการนโยบาย SEZ.....	46
4. ผลกระทบต่อการเข้าถึงที่ดินและที่อยู่อาศัย.....	50
4.1 ภาพรวมของโครงสร้างทางกฎหมายในการใช้ที่ดินในประเทศไทย.....	50
4.1.1 ที่ดินของรัฐ.....	50
4.1.2 ที่ดินเอกชน.....	51
4.2 การกำหนดพื้นที่ SEZ และ EEC ที่ไม่เหมาะสม.....	51
4.2.1 การกำหนดเขตพื้นที่ SEZ.....	51
4.2.2 การกำหนดพื้นที่ EEC.....	58

4.3	คำสั่งที่มีผลเป็นการยกเลิกกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่บังคับใช้ในเวลาปกติ ...65	65
4.3.1	คำสั่งหัวหน้าคสช. ถูกใช้เพื่อเร่งกระบวนการได้มาซึ่งที่ดินใน SEZ	65
4.3.2	การใช้ที่สำหรับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็น SEZ และ EEC	67
4.3.3	การมีผลเป็นการยกเลิกพระราชบัญญัติการผังเมือง	68
4.4	การไม่สามารถจัดหาที่ดินทดแทนและให้ค่าชดเชย.....	70
4.4.1	ค่าชดเชย.....	70
4.4.2	การโยกย้ายถิ่นฐานและการดำรงชีวิตในรูปแบบใหม่.....	72
4.4.3	การขาดความชัดเจนในกองทุนพัฒนาEEC	75
5.	ข้อพิจารณาที่เกิดขึ้นในบริบทของกฎหมายสิ่งแวดล้อม.....	76
5.1	กรอบกฎหมายทั่วไปเพื่อการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย	76
5.2	การขาดความคุ้มครองทางกฎหมายที่เพียงพอสำหรับสิทธิในสุขภาพและสิ่งแวดล้อม.....	78
5.2.1	ความคุ้มครองที่มีอยู่ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องและรัฐธรรมนูญ	78
5.3	กระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม.....	82
5.3.1	ประเภทของการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายไทย.....	83
5.3.2	การขาดการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ภายใต้กฎหมายไทย.....	86
5.3.3	การรวบรัดรวดเร็วขั้นตอนของการดำเนินโครงการก่อนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม.....	87
5.3.4	การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ)และเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC).....	88
5.4	การเข้าถึงการเยียวยาสำหรับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในคดีสิ่งแวดล้อม.....	93
5.4.1	การเยียวยาภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	93
5.4.2	การเยียวยาภายใต้ประมวลกฎหมายอาญา.....	94
5.4.3	การเยียวยาภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม.....	94
6.	ข้อกังวลที่เกิดขึ้นต่อประเด็นสิทธิแรงงาน	96
6.1	ข้อกังวลในประเด็นกฎหมายที่ใช้บังคับต่อแรงงานข้ามชาติ	97
6.1.1	ข้อกังวลเกี่ยวกับการจ่ายค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ต่างๆ	97
6.1.2	ข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิในการเคลื่อนย้ายของแรงงานข้ามชาติ	99
6.1.3	การเข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ สำหรับแรงงานไป-กลับ/ตามฤดูกาลรวมถึงแรงงานเหมาช่วงที่เป็นไปโดยจำกัด.....	101
6.2	ข้อจำกัดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมและสมาคมของแรงงาน	104
7.	สรุปและข้อเสนอแนะ.....	108
7.1	ข้อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (คณะกรรมการนโยบาย SEZ) และคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.).....	108
7.2	ข้อเสนอต่อรัฐสภาประเทศไทย	109
7.3	ข้อเสนอต่อภาคเอกชน	111
7.4	ข้อเสนอต่อภาคประชาสังคมและทนายความ	112
7.5	ข้อเสนอต่อสหประชาชาติ นักการทูต และผู้สนับสนุนเงินทุน	113
ภาคผนวก	.....	114
ภาคผนวกที่ 1:	พื้นที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ SEZ บริเวณชายแดน	114
ภาคผนวกที่ 2:	รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	116
ภาคผนวกที่ 3:	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ SEZ และ EEC.....	119
ภาคผนวกที่ 4:	ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดเขตที่ดินของพื้นที่พัฒนาใน SEZ	120
ภาคผนวกที่ 5:	ปัญหาเรื่องการกำหนดเขตที่ดินเพื่อการพัฒนา EEC.....	126
ภาคผนวกที่ 6:	ระยะเวลาขั้นต่ำในการจ่ายเงินสมทบให้แก่ประกันสังคม	129